

SONSUZLUK ÖZLEMİ

HAZIRLAYAN

ALPER ÖZYURT

21102629

ANKARA

ARALIK, 2013

SONSUZLUK ÖZLEMİ

Bir dönem ülkesindeki Ulusal Kütüphane'nin müdürlüğünü de yapmış olan ünlü Arjantinli yazar Jorge Luis Borges; cennetin, her zaman bir çeşit kütüphane olabileceğini hayal etmiştir. *Habent sua fata libelli*¹ sözünü özümseyen ve dolayısıyla bir kitabın dâhi sonsuz olabileceğini (*Kum Kitabı*) düşünen Borges'in, kütüphane için cennet tasvirini yapması normal karşılanmalıdır. Nitekim, Tomris Uyar'ın eşsiz çevirisiyle Türkçeye kazandırılan “Babil Kitaplığı” öyküsünde Borges, “Ben onun [kütüphanede bulunan kitaplığın] ışıltılı yüzeylerinin sonsuzu simgelediğini ve muştuladığımı düşlemeyi yeğlerim.” diyerek kütüphanenin bir kitapsever için neler ifade edebileceğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, Borges'e göre sonsuzluk kütüphanedir hatta ve hatta kütüphane –kendi başına- sonsuzluktur. Kütüphaneyi adeta bir cennet sayan bu düşünce sahibi, kütüphanenin yüzbinlerce kitabın bir kapta erimesiyle oluştuğunu ve dolayısıyla kütüphanenin –içerisindeki kitapseverlerle anlam kazanan- bir mâbet olduğunu düşünmüştür. Peki Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nin bu anlatılanlar ile ne ilgisi var? Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi yalnızca sıradan bir üniversite kütüphanesi mi; yoksa öğrencilerin, Borges'in tarif ettiği o eşsiz güzellikteki kitap evreninde gezme fırsatını yakaladıkları bir mâbet mi? Bu soru sorulduğunda, tecahül-i arif (bilmezlikten gelme) sanatının icra edildiğini düşünebilirsiniz, düşünmekte de haklısınız çünkü Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nin Borges tarafından tarif edilen o eşsiz güzellikteki kitap evreninde gezme ve dahası bu kitap evrenini keşfetme fırsatını veren Türkiye'nin sayılı kütüphanelerinden olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

¹ Habent sua fata libelli: Kitapların, okuyucunun kapasitesine göre yazgıları olduğunu ve dolayısıyla farklı anlamlar kazanabileceğini belirten Latince söz.

Benim, Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi ile –Bilkent öğrencisi olarak- ilk tanışmam Bilkent Üniversitesi'nin, üniversiteye yeni kayıt olan öğrencileri için düzenlediği “GE100- Üniversite Hayatına Giriş” dersi ile başladı. GE100 dersinde öğrencilere iki puan katkı sağlayan kütüphane etkinliğinin amacı üniversiteye yeni kayıt olan öğrencilere, kütüphane kaynaklarını kullanmayı ve kütüphanede yer alan çeşitli hizmetlerden nasıl faydalanılabileceğini öğretmekti. Bu etkinlik kapsamında, değerli kütüphane personelleri; Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'ni fiziksel, sosyal ve bilimsel ana başlıkları altında, gülyüzlü bir biçimde ve olabildiğince anlaşılır düzeyde anlatmaya çalıştı. Kütüphane sunumunda anlatılanlar doğrultusunda, öğrencilerden; belirli bir listedeki kitapların bulunması ve bu kitapların ödünç alınması istendi. Bu bölüm; öğrencilere, kütüphanedeki modern tasnif sistemi hakkında bilgi vermesi açısından oldukça önemliydi. Öğrencilerin kitapları ödünç almasının ardından GE100 etkinliğinin kütüphane bölümü sona erdi. GE100 dersinin kütüphane etkinliğinden çıktıktan sonra Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nin Bilkent Üniversitesi öğrencileri ve kütüphane personelleri işbirliğiyle -gerçekten büyük bir özen gösterilerek- hazırlanmış; ninja, uzaylı ve korsan gibi figürler aracılığıyla eğlenceli kılınmış tanıtım videolarını izledim. Sonuç olarak, bu videolar aracılığıyla “katalog tarama”, “dergi arama” ve “genel kurallar” gibi konular hakkında kütüphane ile ilgili temel bilgilere sahip oldum. Bir nevi –tüm bu etkinlikler ve videolar aracılığıyla- Borges'in tarif ettiği, eşsiz güzellikteki kitap dünyasınının giriş anahtarları bana ve üniversiteli arkadaşlarıma sunulmuş oldu.

Peki Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi yalnızca akademik yayınlarla ve bilimsel makalelerle mi sınırlıydı? Üniversitenin ders başlama tarihinden yaklaşık bir hafta önce yapılan GE100 kapsamındaki kütüphane etkinliği ile kütüphaneyi ne kadar tanıyabilmiştim? Üniversite hayatım ile Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi arasında –üniversitenin ilerleyen yıllarında- nasıl

bir ilişki olacaktı? Tüm bu sorulara cevap bulmayı ümit ederek Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'ne giderek keşif turuma başladım. Öncelikle, kütüphanenin kapısından içeri adım attığımda, benim için bir kütüphanede bulunması gereken en önemli özelliklerden birisi olan sıcak kütüphane atmosferine girdiğimi hissettim. Kütüphanenin girişinde dahi hissedebildiğim bu atmosfer; kim bilir kitap rafları arasında, buram buram kitap kokuları eşliğinde ne kadar derinleşecekti? Tüm bu düşünceler aklımı kurcalarken, kütüphanenin üst katlarına çıkmak üzere merdivenlerine yöneldim. Merdivenlerden çıkarken, duvarda bulunan ve öğrenciye adeta ilham veren “kitapları dünyada okunan Bilkentli yazarları” görerek adımlarımı yavaşlattım. Merdivenlerden çıkarken yavaşlamamın sebebi, çıkmakta olduğum basamakların; görünenin ötesinde bilgiye ve gerçeğe uzanan büyümlü bir merdivenin parçaları olduğunu kavrayışımıydı. Bir an için -bu kavrayışın verdiği coşku ile- kütüphanenin duvarının üstünde, kütüphanede kitabı bulunan bütün yazarların fotoğraflarının asılı olduğunu düşündüm. Evet, artık Borges'in neden kütüphane ile sonsuzluğu özdeşleştirdiğini daha iyi anlıyordum. Bir üst kata ulaştığımda, kütüphanenin belki de en çok merak ettiğim bölümüne ulaştığımı fark ettim: Türk Plastik Sanatlar Arşivi (TPSA). Tarihi 1990 yılına dayanan ve Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi Sanat Odası'nda bulunan Türk Plastik Sanatlar Arşivi'nde, Türk sanatçıları hakkında güncel bilgiler ve geçmiş ve günümüz dönemlerinden broşür, afiş, kupür, davetiye, bülten ve reproduksiyon gibi dökümanlar bulunmaktaydı. Büyük bir özen ve titizlikle hazırlanmış bu koleksiyon, benim bir kez daha Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nin neden Türkiye'nin sayılı kütüphanelerinden biri olduğu gerçeğini anlamamı sağladı.

Ünlü Amerikalı siyaset bilimci ve profesör Robert Putnam kütüphaneler hakkında “İnsanlar kütüphaneye bilgiye ulaşmak için giderken sosyal olarak birbirlerine de ulaşmış olurlar.” diyerek kütüphanelerin sosyal hayattaki önemini vurgulamıştır. Bu bağlamda, Bilkent

Üniversitesi Kütüphanesi de üniversite öğrencilerinin birbirlerine ulaşmasını ve sosyalleşmesini sağlamak adına Bilkent'te önemli bir yere sahiptir. Üniversitede ders dönemi başlamasıyla ivme kazanan kütüphane sosyal etkinlikleri; Bilkent öğrencilerinin, ders aralarında nefes almasını sağlıyor. Örneğin, öğle arası seminerlerinde, öğrencilere, bir yandan ekonomi (Sayın Refet Gürkaynak'ın bu dönemde yapmış olduğu Türk Ekonomisi ile ilgili kütüphane seminerine ayrı bir parantez açmak gerekir), psikoloji, felsefe gibi çeşitli disiplinlerle ilgili bilgiler aktarılmakla kalmayıp öğrencilerin –belirli bir süreliğine de olsa- kütüphane atmosferini teneffüs etmesi sağlanıyor. Bununla birlikte, öğle aralarında genellikle Bilkent Üniversitesi öğrencileri ve öğretim görevlileri tarafından verilen mini-konserler de kütüphanenin, “üniversite sosyal hayatına” katkısına önemli bir örnek oluşturuyor. Bunlara ek olarak –benim- Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nde yapmaktan keyif aldığım ve dönem içerisindeki derslerin, projelerin ve ödevlerin baskısını kısa süreliğine de olsa unutmamı sağlayan sanat galerisi sergilerini gezmek de kütüphanemizin biz –Bilkent öğrencilerine- sunduğu ayrılacıklardan birisi. Özellikle, bu dönem içerisinde sergilenen "Nazım Hikmet" fotoğraf sergisinin ve Bülent Yavuz Yılmaz, Şevket Arık, Mustafa Duymaz, Agnieszka Srokosz, Şeniz Aksoy ve Aslı Vural gibi sanatçıların eserlerinin yer aldığı "Kent/City/Civitas/Polis" temalı serginin; ilham veren güzelliklerle kuşatılmış, etkileyici sergiler olduğunu vurgulamak isterim. Tüm bunların dışında, Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi; internet ve dijital yaşamın gelişmesiyle beraber küreselleşen dünyadaki değişimlere ayak uydurmayı başarmış sayılı kütüphanelerden. Türkiye'nin en geniş yazılı arşivlerinden birine sahip olmakla kalmayıp, Türkiye'deki en geniş e-kitap ve e-dergi arşivlerinden birine de ev sahipliği yapan Bilkent Kütüphanesi; “OverDrive”, “RefWorks” gibi sistemleri de kullanarak çağdaş bir kütüphane olmanın da gereğini yerine getiriyor. Bu noktada, öğrenciler; Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi tarafından kendilerine sunulan ve kullanımı oldukça kolay olan “OverDrive” sistemi aracılığıyla e-kitaplara ve sesli kitaplara ulaşıp bilgi dağarcıklarını zenginleştirebiliyorlar.

Herakleitos'un iki bin yıllık zaman imgesi nehir... Kütüphane ise bu nehirde Tarkovsky'nin deyimiyle mühürlenmiş zamanı yaşamamızı sağlayan girdaplardır. Kimi zaman içerisindeki kitaplar aracılığıyla sizi nehrin bir ucundan alıp, bir diğer ucuna götürür. Kimi zaman ise, bir girdap gibi sizi içine çekerek, zaman denilen nehrin nesneliliği içerisinde akıp gitmenizi engeller. Dolayısıyla, Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nin, bir öğrencinin gözündeki yeri ve önemi çok büyüktür. Bu sebepten dolayı, benim ve birçok Bilkent öğrencisinin ders aralarındaki boşluklarda aklına ilk gelen yer üniversite hayatımızda önemli bir yeri olan ve içerisinde basılı ve elektronik kaynaklar ile multimedya olanaklarını bir arada bulunduran Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'dir. Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi, yüzbinlerce kitabın bir kaptaki erimesiyle oluşan ,Borges'in deyimiyle, binlerce yıl önce başlamış olan kütüphane geleneğinin en önemli temsilcilerinden birisidir.